Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

Plantenziekte in de natuur
Wat doe jij als beheerder?

Anouk Brand, Floyd Pere
25 september 2026

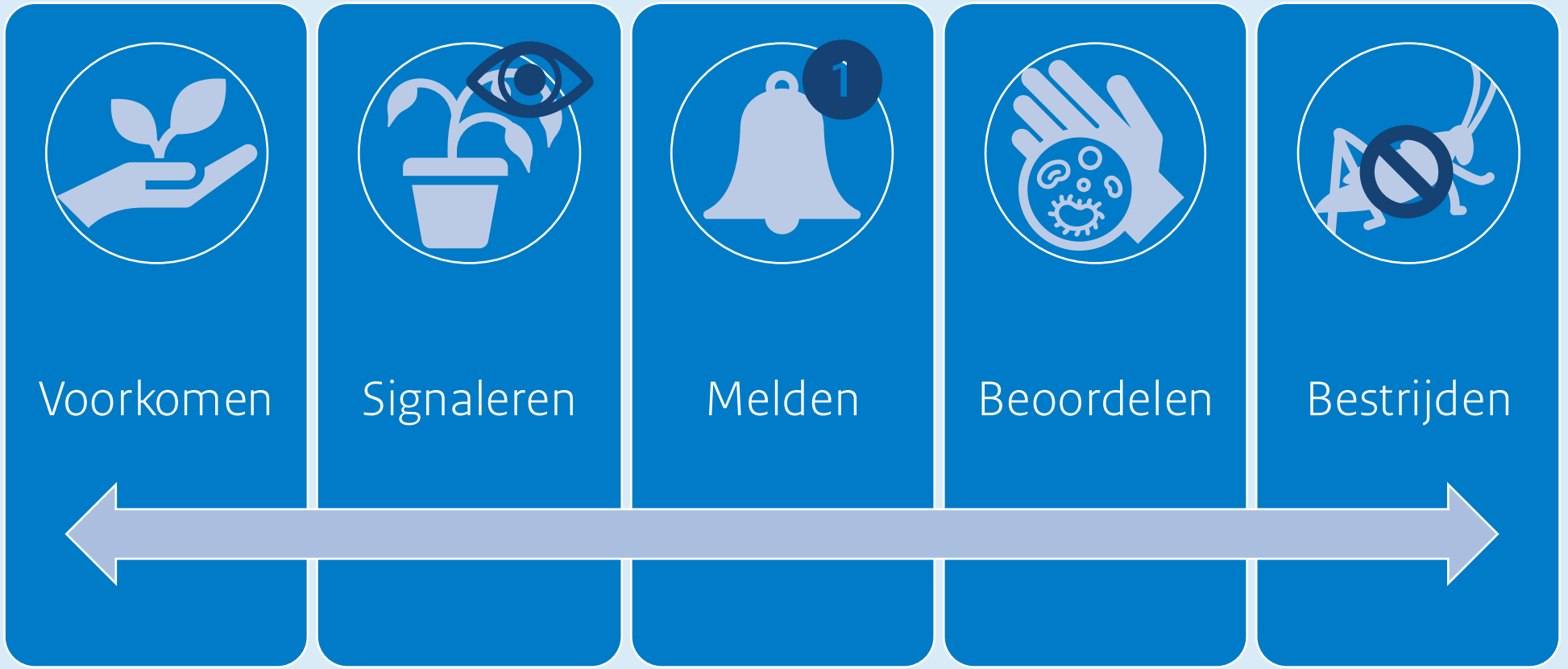
De Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit (NVWA)

Wat doet het domein Plantgezondheid binnen de NVWA?

- Weren van plantenziekten en plagen
  - Monitoring op afwezigheid van gereguleerde organismen
  - Inspecties import
- Bewaken fytosanitaire stelsel
  - Inspecties, surveys, toezicht
  - Europese vertegenwoordiging
- Bestrijden van plantenziekten en plagen

Rol van NVWA bij quarantaine organismen

Bestrijding van plantenziekten en plagen

- EU: honderden quarantaineorganismen
  - 20 hiervan zijn prioriteitsorganismen
  - De meest ernstige gevolgen voor de EU
- Draaiboeken voor prioriteitsorganismen:
  - Uitvoeringsdraaiboeken (organisme-specifiek)
  - Leidraad bij een vondst
- Bestrijding (opgelegd) door de NVWA
  - Situatie en acties vastgelegd in actieplan

Prioriteitsorganismen

- Grootste impact
- Binnenkomst, vestiging en verspreiding voorkomen
- Dit kan NVWA niet alleen
- Beheerders zijn de oren en ogen in het veld

Popillia japonica (Japanse kever)

Xylella fastidiosa

Agrilus planipennis (Essenprachtkever)

Aromia bungii

Anoplophora glabripennis

Je hoeft geen expert te zijn

Herkennen of iets mogelijk verdacht is

Een plek om de verdenking te checken

Melden bij de NVWA en begrijpen waarom dit belangrijk is.

Vondstscenario

- Tijdlijn melding NVWA
- Effectiviteit van maatregelen
- Invloed op mijn werk

Workshop

Intern gebruik

Essenprachtkever (*Agrilus planipennis*)

- Vondstscenario **essenprachtkever**
- Prioriteitsorganisme (1 van de 20)

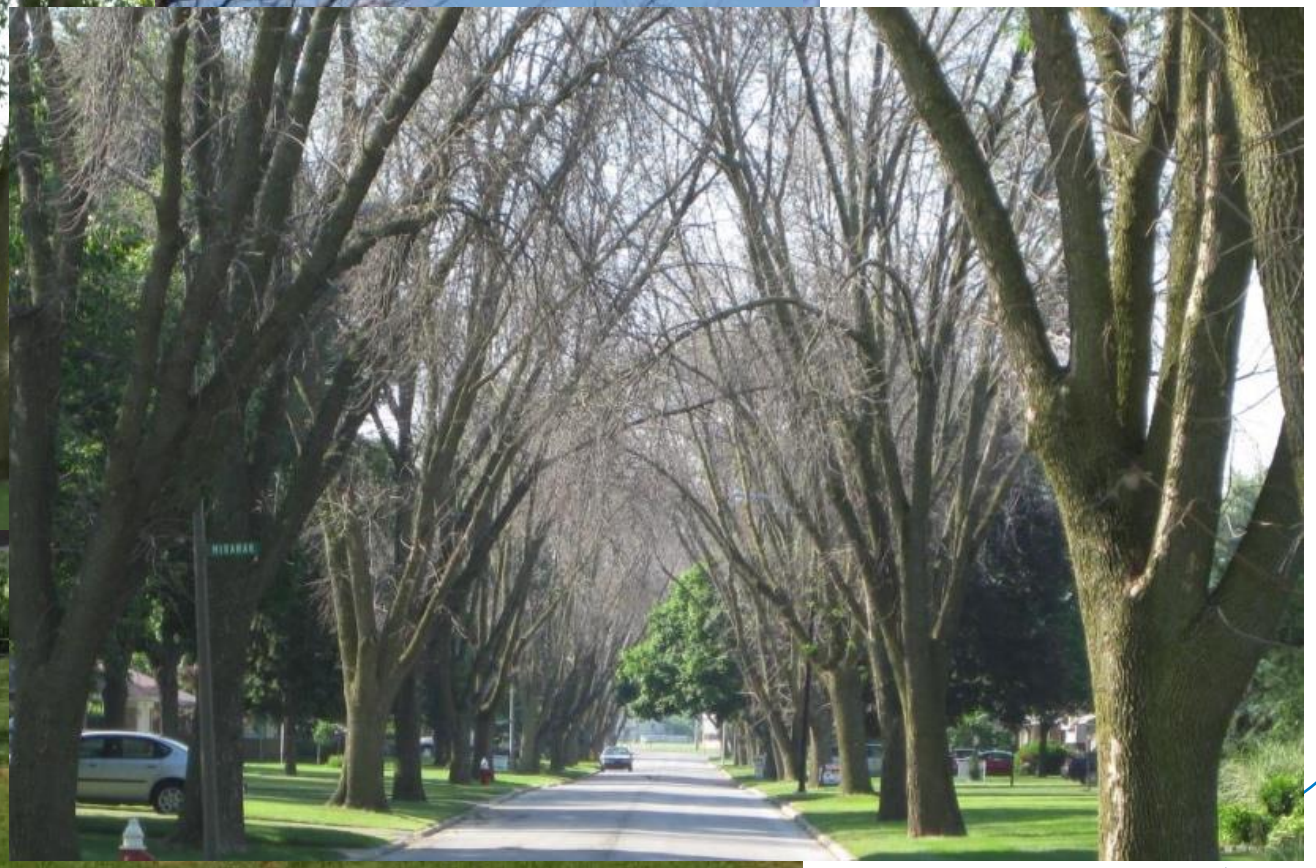

Essenprachtkever (*Agrilus planipennis*)

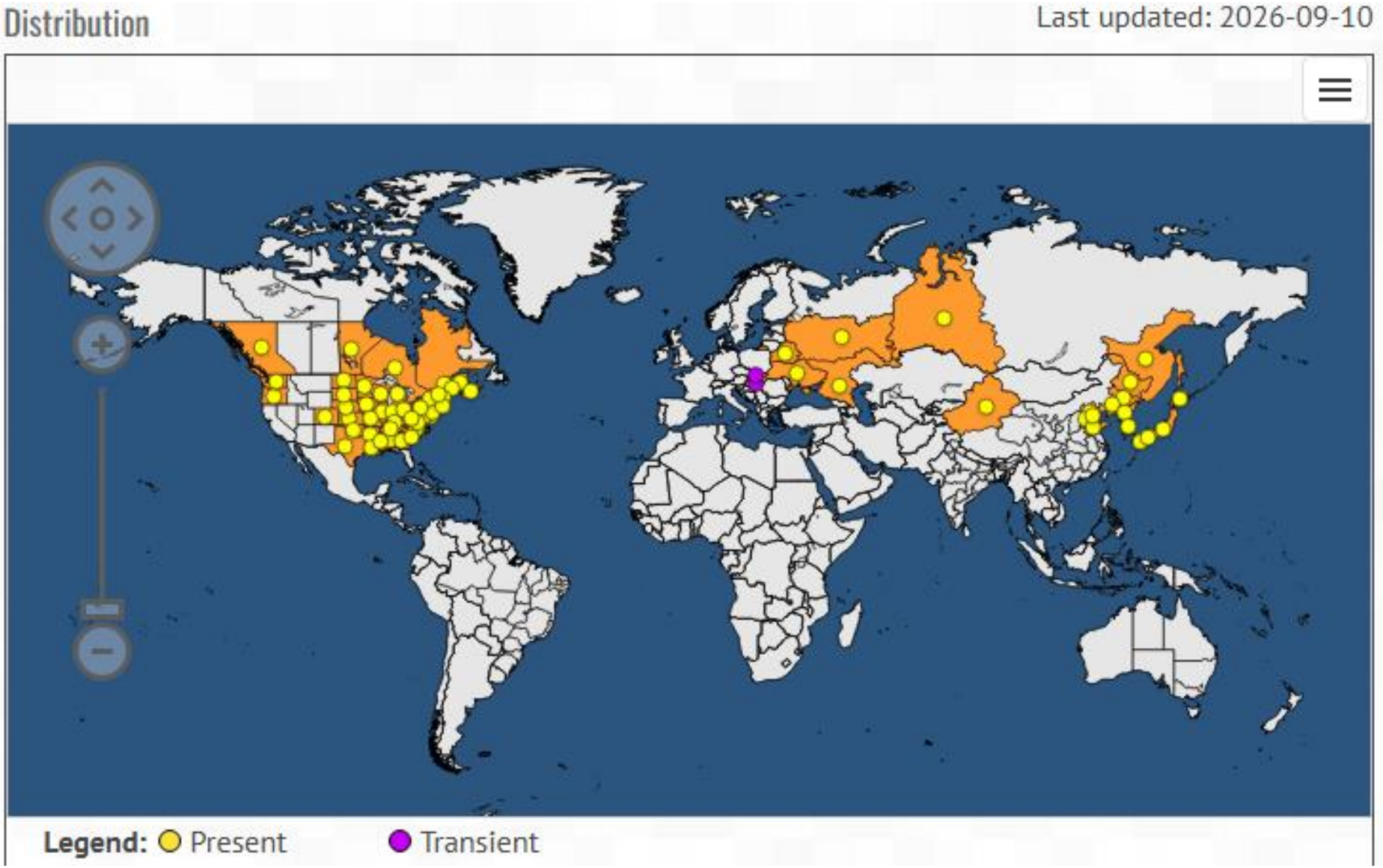

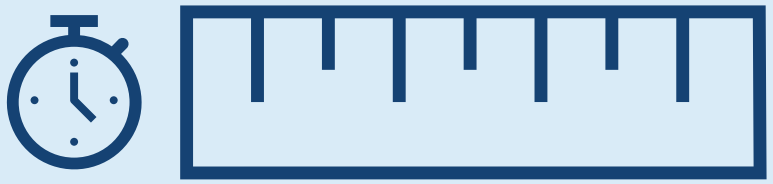
Intern gebruik

Essenprachtkever (*Agrilus planipennis*)

Workshop - Opdracht 1: Tijdlijn (10 min)

- Ieder groepje krijgt een envelop met kaartjes, flowchart en één van de twee scenario's
- Neem het scenario met je groepje door
- Leg je kaartjes in de juiste volgorde op de tijdlijn
- Vul de open invulvakjes in met het juiste antwoord
- Als je klaar bent, laat het controleren.

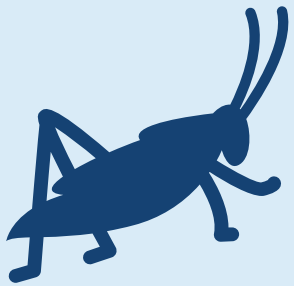

Workshop - Opdracht 2: Effectiviteitsmeter (5 min)

- Ieder groepje krijgt een effectiviteitsmeter en 8 kaartjes met maatregelen.
- Rank de maatregelen op basis van **effectiviteit voor uitroeiing** van *Agrilus planipennis.*
- Kies aan het einde **2 maatregelen** die jullie zouden aanraden voor bestrijding.

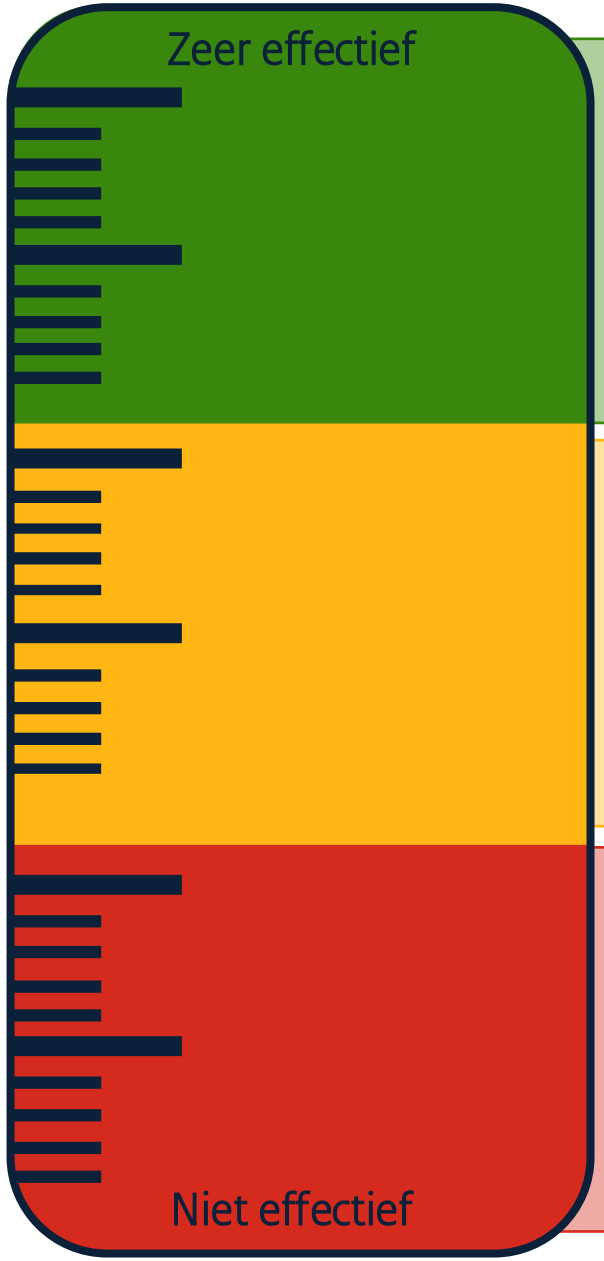
Groen = Zeer effectief

Rood = Niet effectief of praktisch onuitvoerbaar

Effectiviteitsmeter
Juiste antwoorden

Kaalkappen en behandelen van alle waardplanten

Vangbomen (waardplant bomen aantrekkelijk maken), natuurlijk val

Lokstofvallen ophangen

Chemische injecties in de essen (tegen larven)

Biologische bestrijding met sluipwesp (tegen de larven)

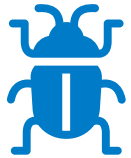
Chemische bestrijding tegen de kevers

Essen coaten met koper-keramische feromoon blokkerende stamcoating

Ontschorsen van alle waardplant bomen

Workshop - Opdracht 3: De maatregelen (10 min)

- Kaalkapzone van 1,5 km rondom de vondst:
  - Alle essen verwijderd en behandeld (nov– mei)
  - Bedrijven en overheden verantwoordelijk, NVWA houdt toezicht
- Gebiedsafbakening van 10 km rondom de vondst
- Verplaatsingsverbod van 100 km rondom de vondst
  - Bomen, hout, houtafval en bast
- Bij nieuwe vondsten worden de zones uitgebreid.

Deze maatregelen :

- ➢ Wat betekenen ze voor mijn werkzaamheden en verantwoordelijkheden?
- ➢ Welke gevolgen hebben ze voor mijn organisatie en de samenwerking met anderen?
- ➢ Wat kan ik hiervan merken in mijn eigen omgeving en dagelijks leven?

De maatregelen worden pas opgeheven nadat *A. planipennis* 4 jaar niet is aangetroffen

Terugkoppeling

- Uitkomsten en inzichten van de workshop

Vragen?

- Wat kan jij/jouw organisatie bijdragen aan het voorkomen en bestrijden van een Q-organisme?
- Wat heb je daarvoor nodig?
- Wat kun je doen wanneer je iets verdachts ziet?

- Jullie zijn onze ogen en oren in het veld.
- Een belangrijke schakel in het signaleren.
- Samen zorgen we voor de Plantgezondheid!

Vragen & opmerkingen?

Bezoek onze stand!

Hier is nog meer informatie beschikbaar over verschillende Q-organismen.

Handige links:

- Melden van een Q-organisme
- HIQ: hulpmiddel voor het herkennen van Q-organismen, PZ-Q-organismen en RNQP's

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

Bedankt voor jullie deelname!